

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom
„KOROŠKI SLOVENEK“
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.
Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Pol. in gosp. društvo
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

List
za politiko, gospodarstvo
in prosveto

Izhaja vsako sredo.

Stane četrletno: 1 šiling.
celoletno: 4 šilinge.

Za Jugoslavijo
četrletno: Din. 25.—
celoletno: Din. 100.—

Pozamezna številka 10 grošev.

Leto VI.

Dunaj, 26. majnika 1926.

Št. 21.

Občni zbor političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem.

Dne 22. maja se je vršil ob obilni udeležbi redni letni občni zbor Pol. in gospod. društva za Slovence na Koroškem. Malo po napovedani uri je otvoril predsednik zborovanje in pozdravil vse navzoče, ki so prišli iz vseh delov slovenske Koroške. Spomnil se je ob tej priliki vseh v poslovnem letu umrlih udov, posebnost dekana Limpelna, katere so navzoči počastili s „Slava jim“.

V živahnem govoru se je dotaknil nato posl. Poljanec našega dela v organizaciji in podal nekaj budilnih misli za nadaljnje delovanje. Razveseljivo je dejstvo, da nastopa naše stranka nerazcepljena, edina in složna ter obžalujemo razdvojen nastop Goricanov, ki si v medsebojnem boju slabijo svoje moči proti edinemu sovražniku, italjanskemu fašizmu. Mi kažemo v tem oziru tako idealno sloglo, da se lahko ponasamo z našo stranko. Mi vemo, odkod pritiska nevarnost in vpoštevjanje tega dejstva bo nas držalo tudi v bodoče skupaj.

Ugotavljamo, da imajo samo koroški Slovenci, organizirani v Kor. slov. stranki manjšinski program in da imajo le naši zastopniki pravico govoriti v imenu koroških Slovencev, ne pa oni, ki se danes proglašajo za zastopnike „Nemcem prijaznih Slovencev“, čeravno niso bili od teh v ta namen izvoljeni.

Mi smo prisegli na avstrijsko ustavo in moramo kot takšni uživati vse državljanske pravice, pa tudi one, ki izvirajo iz saintžermenske mirovne pogodbe, tikajoč se narodnih manjšin.

Ako so krščanski socialci mnenja, da se edino iz slovenskega ozemja dajo dobiti glasovi za njih stranko, jim lahko odgovorimo, da smo bili mi prej versko prepričani, nego je obstojala njih stranka. Razredni boj, ki bi oslabil naše sile, moramo odklanjati, akoravno smo za potrebne in koristne socialne naprave. Na zaupnikih leži naša moč in raditega ne moremo in ne smemo dopuščati, da bi se vrinila mlačnost ali zaspanost. Ako se vršijo kjerkoli shodi, je dolžnost zaupnika, da se primerno razglasijo. Pa tudi „Koroški Slovenec“, organ naše stranke, mora o njih poročati,

tako da bo nudil resnično sliko majhnega naroda, sliko ubogega tipa.

Ce je dr. Lemisch izrekel, da se pomakne narodna meja za vsakih 20 let en km proti jugu, se moramo resno postaviti v bran in reči: „Ne boš Jaka!“ Lahko pa pritrdimo, da se je v resnici nekoliko ponemčilo, v obče pa stojimo še tako trdno kot pred leti in bomo še tukaj, ko bo ležala na narodno smrt obsojena generacija že davno v grobu.

Posl. dr. Petek je poročal, da sta poslanca v delnem zboru napram združeni meščanski stranki na eni in soc. demokratični stranki na drugi strani sicer obsojena, dogodkom več ali manj brez vpliva slediti, vendar se lahko na drug način tem veljavneje udeležujejo. Mirovna pogodba nas je dovedla še le do pravega obstoja in iz nje izvirajoče pravice moramo iztirjati. Ako so oblasti proti nam, se še vedno lahko obrnemo na Zvezo narodov in ta pravica je več vredna kot vse drugo. V dobro zasnutem poročilu je govornik podal sliko začetnega manjšinskega gibanja, ki je nastalo po vojni z upostavitvijo nacionalnih držav v novi obliki. Manjšina sama o svojem položaju največ odločuje, ker stavi kulturen, visoko stoječi narod druge in večje zahteve kot manj kulturen ali izobražen, gospodarsko močen narod spet druge zahteve kot odvisen, mesten narod druge kot kmečki itd.

Mi Slovenci stojimo v narodnem oziru visoko, kar je pokazal plebiscit, pri katerem smo po svoji zavednosti glasovali za nacionalno slovansko državo. To dejstvo pokaže, da se popolnoma zavedamo svoje narodnosti in tudi po plebiscitu ta duh ni ugasnil, kakor so pričakovali Nemci, ampak se je že kar v prvi dobi razvil na novi podlagi. Mnogo je k temu pomagala okolnost, da smo vendar večinoma svoji gospodarji na svoji, čeprav majhni zemlji in da je tudi naš delavec zaveden. Vendar pa smo zaostali v izobrazbi in gospodarstvu, ker se je Slovenec v dolgi dobi neodvisnosti le preveč izkoriščal in izrabljal (klici tako je!). Slovenski jezik se je zaničeval in izpodrinjeval kot hlapčevski, posledica je bila, da nam manjka one izobrazbe, ki napravi človeka prostega. To se je z namenom delalo, ker je znano, da se izobražen narod ne pusti tlačiti v takšni meri kot neizobražen. To se vidi na Nemcih, ki že po sedmem letu neodvisnosti kot manjšina v tujih državah nad vso mero jadikujejo. Mi pa smo nosili in nosimo svoj jarem skozi stoletja!

Nemci so mnenja, da Zveza narodov ne nudi dovolj garancije za izboljšanje manjšinskega vprašanja ter so prišli na idejo, da si manjšine same medsebojno pomagajo. Temu namenu bi služile kulturne avtonomije, pri katerih stopi v ospredje seveda šola, za katero se izrečejo stariši. Po tem načelu bi se morali Slovenci kot manjšina vpisati v nacionalni kataster, pri čemur pa moramo sledeče vpoštevati. Vlada mnenje, da obstoji na Koroškem dvoje vrst Slovencev, nacionalni in „Nemcem prijazni“, ker so politično samo prvi organizirani, drugi pa gredo z Nemci. Kot nacionalen Slovenec se pa pod današnjimi razmerami bo upal malokdo vpisati, ker bo s tem zapit kot iredentist in kot takšen izpostavljen nasilju. Nemško-nacionalna javnost bi rada videla kataster, da bi imenoma poznala vse one, katerim podtikava, da silijo preko Karavank. S tega razloga sedaj ne moremo pristati na ta način rešitve in se postavimo na stališče, da se preustrojijo današnje obstoječe utrakvistične šole v smislu naših zahtev, ker so po izjavi zveznega kanclerja šole manjšin. Ako se smatrajo „Nemcem prijazni Slovenci“ zadovoljnim s sedajnim položajem, potem pa naj izjavijo v Ženevi, da je Koroška na vzgleden način rešila manjšinsko vprašanje in naj priporočajo nemškimi manjšinam v tujini isto rešitev. (Politiko raznarodovanja!) Bomo videli, ali se bodo s tem zadovoljili! Mi smo načelno za kulturno avtonomijo, a ne od danes na jutri. Pri nas moramo vstvariti prej predpogoje za njo. Slovenec mora prej postati Slovenec z vso vsebino in do tega še le more priti po preurejenih šolah, ki bodo vzgajale našo mladino tudi v narodnem duhu. Mi rabimo prehodne dobe, ki bo pogreške popravila in rabimo časa, da se pojem Slovenca razčisti. Še le potem bo nam avtonomija nekaj koristila, do tja pa se zadovoljimo s pravicami zaotavljenimi narodnim manjšinam. (Konec sledi.)

Avstrijsko gozdarstvo.

V Avstriji je 4 milijone hektarjev gozda, to je približno 38% vsega zemljišča, drugo je polje ali nerodovitno, kakor vrhovi planin. Smrekovega gozda je 70%, drugo je listnat gozd. Vsako leto se pridela 9,5 milijonov m³ lesa in sicer 6 milijonov obrezanega ali desk

PODLISTEK

Reberški Ožbel:

Zadnji vitez Reberčan.

Zgodovinska povest.

(Nadaljevanje.)

Jutranja sapica je zavela sem od zapada, rožice so se prigibale in otrešale raz sebe jutranjo roso, kakor bi tudi one prelivale solze nad smrtjo tako mladih bitij.

Otožno je zapel zvon iz apaške kapelice, pred katero je stal pater Anzelm, da pozdravi zadnjikrat draga mrtveca na njunem zadnjem potovanju.

Tretji dan se je pomikal žalosten sprevod iz Apač v dolino proti Podgradu. Bila je zadnja pot viteza Manfreda in njegove neveste. Otožno so peli zvonovi iz Galicije, žalostno v Podgradu, ko se je vračal gospodar tih in nem.

Pater Anzelm je zapel mašo zadušnico; tiha bolest je zvenela iz njegovega glasu. Odprli so grobnico in položili v njo obe krsti.

Tako sta bila Manfred in Manica združena v tihi ozki celici za vedno.

Rod vitezov iz grada Podgrad je s tem ugasnil.

Vitez Nikolaj se je vrnil četrti dan po teh dogodkih v svoj grad. Neka temna slutnja ga je gnala domu. Bilo je že proti večeru, ko je jezdil čez most v grad. „Kje je Hanej,“ zakriči na dvorišču, ko ni bilo nikogar, da bi sprejel konja v varstvo. Počasno prileze iz hleva hlapec Mihael ter ponižno pozdravi razjarjenega gospodarja.

„No odgovori, šalobarda gluha,“ zarohni nad njim Nikolaj.

„Izginil je, sam ne vem kam,“ odgovori strahopetno Mihael.

„Kaj vraga, izginil, in Manica?“

Hlapec skomigne z rameni in odide v hlev, vitez Nikolaj pa zdirja po stopnicah v dvorano, kjer je bila Juta.

„Kaj je z Manico, govori,“ zarjove Nikolaj ves besen.

„Milost, prizanesite mi, vzdihne Juta in poklekne na tla, povem vse, kako se je zgodilo.“

„Ali je zbežala, kam je šla, hitro govori!“

„Vse povem, stric, a ne hudujte se,“ stoka Juta, tresoč se na celem telesu. In začela je praviti vse, kako se je moglo zgoditi. Skrbno je zaklenila vrata od Maničine ječe ter skrila

ključ. Ničesar ni zapazila, kar bi moglo vzbuditi sum. Ko se zjutraj sprebudi in hoče odkleniti vrata ječe, ni bilo nikjer ključev. Ko pride do zavora, so bila vrata odprta. Manice pa nikjer. Klicala je Haneja, a zginil je kakor duh.

V tem je prihitel hlapec Mihael in sporočil, da so prišli ljudje iz Apač in odnesli umorjenega Manfreda in Manico, katero so našli v prepadu. Obe trupli so spravili v Podgrad in jih tam pokopali.

Oče Nikolaj je gledal divje in škripal z zobmi. Hodil je po sobi gor in dol, da so se tresla tla. Juta je klečala še vedno na tleh in čakala s trepetom, kaj namerava Nikolaj.

„Tako si izpolnjevala moj ukaz, ti lahko-mišljena ženska,“ zbesni Nikolaj in sune Juto z nogo, da je s glasnim krikom odletela po tleh.

„Milost, nisem zaslužila tega,“ stoka Juta, „izdal nas je Črni Hanej, ki se je delal tako zvestega.“

„Ti si sama kriva, molči, če ne, te na licu mesta ubijem.“

Vitez Nikolaj dvigne ves razjarjen meč, hoteč udariti Juto. Le-ta videč, da ni varna življenja, se hitro dvigne, zbeži po stopnicah in se skrije v najtemnejši kot v stolpu.

Ves divji se vsede Nikolaj nazadnje na

in 3,5 milijona metrov drv. Izmed tega gozda je 38% graščinskega in 62% kmečkega. Kot graščinski se računa gozd, ki obsega nad 500 ha. V planinah imajo take gozdove tudi kmetje. Mislil bi kdo, da država, ki ima toliko gozda, vsaj s svojim lesom izhaja in tujega ne kupuje. A ni tako. Leta 1925 se je uvozilo 5972 novov drv, 2793 vagonov hlodov in 2795 vagonov desk. To se pojasni iz dejstva, da Dunaj, največji in v velikem edini konzument, leži bližje Češki kakor našim deželam. Od Dunaja ima večji del gospodarske koristi Češka, ne pa avstrijske dežele, ki dobivajo z Dunaja zato korupcijo. Kubikmeter trdih drv stane na štoru 9 Š, delo 3—4 Š, prevažanje 6 Š in k temu železniška voznina na Dunaj počez 4 Š, tako stane meter na Dunaju 23 Š ali kila 3,8 g. A iz Rumunije in Jugoslavije se prodajajo drva po 3,5 in 3,6 g kilo. Za tuji les dajemo na leto 2.000.000 Š v inozemstvo. Hlodi se uvažajo iz avstrijske okolice: dve tretjini mehkega lesa, ena trdega. Mehke hlode najlažje pogrešimo, trde potrebujejo tovarne za pohištvo, za furnirje. Avstrija ima 6000 žag, a uvažja na leto 3000 vagonov desk in sicer 60% mehkih. To raditega, ker so deske iz Poljske in Rumunije zelo široke in nimajo več. Temu mislijo veččaki opomoči s tem, da bi žage začele izdelovati enotne vzorce. Naše deske so menda premočne in zato predrage. Zdaj so razmere takšne, da se tuje deske na Dunaju prodajajo po 140 Š meter, domače pa po 100 Š. Na žagah se prodaja srednje blago za stavbe po 45 Š, boljše za mizarje po 75 Š. Žaganje stane za meter 8—10 Š. Za meter desk se potrebuje 1,6 meter hloda, tako ostane posestniku za les na žagi 28 Š in na štoru 14—16 Š. V teh razmerah zahteva naše kmetijstvo, da se ga varuje s carino, kakor se varuje druga produkcija. Kdor potrebuje fino tujo lesovino, naj jo plača, za navadno potrebo pa imamo domačega lesa dovolj in se naj ne daje brez potrebe denarja v tujino. Naše postave pa so do zdaj nalagale carino na izvoz hlodov, to je menda ravno tako pametno, kakor svojačasno doplačevanje pri kruhu.

POLITIČNI PREGLED

Šolska razprava v italijanskem parlamentu. Zadnji čas je italijanski fašistovski parlament razpravljal o proračunu finančnega ministrstva. Oglasila sta se kot zastopnika narodnih manjšin tudi poslanca dr. Besednjak in Tinzl. Pogumno sta zagovarjala pravice teh manjšin do izobrazbe na podlagi lastnega jezika. Besednjak je navajal razne pritožbe slovenskega prebivalstva na šolskem polju in med drugim protestiral, da podrejeni naučni organi silijo slovensko učiteljstvo v fašistovske organizacije. Posl. Tinzl je predložil dnevni red, v katerem se poziva vlada, naj v šole manjšin znova uvede materinščino kot učni jezik; narodnim manjšinam se naj dovoli, da si ustano-

stol in udari z desnico po mizi, da je odskočila kvišku.

„Vraga, vse je zgubljeno, hči je mrtva, ta blazni Podgrajčan mi je vse pokvaril, dobro da je mrtev tudi on. A kaj pomaga vse, ostal sem sam, nimam zeta, ne tovariša, s katerim bi mogel uganjati svoja roparska opravila.“ In zaklel je, da je strašno odmevalo po dvorani.

Hlapec Mihael je moral prinesiti največji vrč vina, katerega je Nikolaj pil v dolgih požirkih, kakor bi hotel ugasiti vso jezo, ki je kuhala v njem. Omamljen od vina je zdrknul na ležišče. Nemirno spanje je kazalo, da je imel vitez Nikolaj težke sanje.

Če že prej ni bilo nič veselega v biljstanskem gradu, je bilo sedaj še slabše. Vitez Nikolaj je bil ves čas čmeren. Z Juto je postopal surovo; kjerkoli je mogel, jo je psoval in celo dejansko napadal. Če je odšel na lov, ga včasih po dva dni ni bilo nazaj. Posli se mu niso smeli bližati, ničesar mu niso napravili prav. Ni bilo nobenemu obstanka in nekega dne so zapustili vsi grad.

Nikolaj je ostal z Juto sam. Še bolj nestrpen je sedaj postal. Dirjal je v dvorani gor in dol, letel na dvorišče včasih sredi noči in preklinjal Manfreda, Juto in nazadnjega samega sebe.

ve zasebne šole. Večina je slovenskega in nemškega poslanca neprestano prekinjala z medklici in hrupom.

Srbska stranka v Romuniji. V Temešvaru se je ustanovila srbska stranka, ki si je naredila nalogo, ščititi interese srbske narodne manjšine v Romuniji. Srbski živelj je posebno močan v onem delu Banata, ki ga je dobila Romunija. Srbska stranka zahteva za Srbe cerkveno in šolsko avtonomijo in popolno svobodo za srbska gospodarska in kulturna društva. Dalje zahteva, da država vrne srbski cerkvi in zlasti srbskim samostanom odvzeta posestva. Name-ravana je tudi ustanovitev srbske 4razredne srednje šole v Temešvaru. Z ustanovitvijo srbske stranke so prenehali vsi dosednji spori med radikali in pristaši drugih srbskih strank, tako da obtoji odslej naprej v Romuniji samo ena, in sicer srbska stranka.

Jugoslavija. Korupcijska razprava v beograjski skupščini je bila dokaj zanimiva. Kake velikanske vsote je največji korupcionist Rade Pašić zaslužil na škodo države in to z vednostjo Nikole Pašića. Sedaj je pobegnil. Pri glasovanju je vlada ostala v manjšini, ker so glasovali tudi radičevci, ki so v vladi, proti vladi. Vlada je morala podati ostavko. Kralj ostavke ni sprejel. Kriza se je rešila na ta način, da je dobil brco Pavle Radič in na njegovo mesto stopil dr. Šibenik. Zdaj sta oba Radiča izven vlade. Štefan Radič je sprejel sramotne pogoje, ker mu je vlada zagrozila, da ga bo zaprla, ako bo delal vladi težkoče. Iz radikalnega kluba je izstopil Jovanović in ustanovil svoj parlamentarni klub. Na svoji strani ima doslej 11 poslancev.

Konec prevrata na Poljskem. Po prevratu, ki ga je na Poljskem povzročil maršal Pilsudski, se je vrnil v dežele mir. Ko sta zbežala iz Varšave predsednik republike in predsednik vlade, je prevzel vodstvo poslov maršal Rataj, ki je sestavil novo vlado, kateri načeljuje profesor Bartel, vojno ministrstvo pa vodi Pilsudski. Nova vlada skliče še ta mesec skupščino, ki bo volila novega predsednika republike in se nato odgodila. Pilsudski je gospodar položaja, največ izgleda za predsednika pa ima maršal Rataj. Povsod se vračajo normalni časi. Vojaško nadzorstvo nad telefonom, brzojavom in pošto je ukinjeno, istotako je preklicano obsedno stanje. Žrtev revolucije je malo. Mrtvih je menda 210 in 966 ranjenih. Vesti, da je zapadna Poljska sestavila svojo vlado in izklicala avtonomijo in da namerava marširati general Haller s 24.000 mož proti Varšavi, so močno pretirane. Diktatorji so izvršili okrog 200 aretacij voditeljev nasprotnih strank, da bi strankam na ta način zavezali usta. Nova vlada je izdala proglas, da se smatra le za začasno in da se bo dala takoj na razpolago novemu predsedniku republike čim bo izvoljen. Vlada trdi, da bo stremela za npravnim prepovedom naroda, silila bo k spoštovanju zakonov,

Večkrat je slonel na skali in gledal v globočino, kakor bi hotel privabiti iz prepada svojo hčer. Oči so mu žarele, škripal je z zobmi in gledal blazno okoli sebe.

Juta se ga je ogibala, kjer je le mogla. Pekla je tudi njo vest, saj je bila dosti kriva na smrti svoje sestrice. Kolikokrat se ji je prikazala Manica v sanjah, kako stoji na skali, hoteč skočiti v prepad. Juta jo hoče objeti, a izmakne se ji, ji zapreti s prstom in zgine v globočini.

Vsakokrat se je z glasnim krikom zbudila iz teh sanj, zaspati pa potem ni mogla več.

Le prekmalu se je uresničilo Maničino prerokovanje. Bila je neka temna noč. Že ves dan je pripekalo solnce, kakor bi kuril v peč. Nad Obirjem so se vlačile goste megle. Vlada je v naravi neki tajinstveni mir, bilo je, kakor bi se vsled vročine nikdo ne mogel giniti. Tam za Celovcem so se nakopičili črni oblaki. Že je zašlo solnce. Tudi večer ni prinesel zaželenega hladu. Od daleč se je slišalo zamolklo grmenje. Kmalu je razsvetljeval blisk za bliskom temno noč. Vedno bolj se je bližala nevihta. Gromenje je postajalo močnejše, vide-lo se je enomerno šviganje bliska.

(Dalje sledi.)

ter se bo borila proti socialnim krivicam, pa tudi proti osebnemu in strankarskemu samopašju. Zunanji minister Zaleski je izjavil, da bo vodil zunanjo politiko države v smislu svojega prednika Skrzynskega.

Konec stavke na Angleškem. Stavka na Angleškem je končana. Promet v Londonu je zopet reden. Železnice vozijo zopet kot po navadi. V Londonu izhajajo zopet vsi listi, toda v zmanjšanem obsegu, ker še ni prišlo do sporazuma med lastniki listov in zvezo stavcev. Pogajanja se še nadaljujejo. Bili so tudi javni razgovori med oblasti in strokovnimi organizacijami mornarjev in transportnih delavcev. Tudi po ostali državi se promet redno razvija. Izvrševalni odbor strokovnih organizacij je pozval svoje člane, naj sprejmejo sporazum z najboljšo voljo. Pogoji so bili pojasnjeni delavcem po krajevnih delavskih zvezah. S premo-garji še ni sporazuma, pričakovati pa je, da se kmalu sklene. Gre se namreč za velike kredite premogokopom od strani države. Mezde se ne znižajo. Državo je stala stavka 750.000 funt šterlingov (25.725.000 Š).

Naprej boji. Mirovna pogajanja med Francozi in Španci na eni in Abd el Krimom na drugi strani so se izjalovila, ker Rifovci tako ponižujočih zahtev niso mogli sprejeti. Pravzaprav so imela mirovna pogajanja le ta namen, da so se vojske nekoliko odpočile in so se mogle izvršiti razne priprave za nadaljevanje bojev. Z napadi so pričeli zopet vsi. Poroča se sicer, da Francozi in Španci napredujejo, a taka poročila je treba sprejeti z veliko opreznostjo. Navajeni smo na vojna poročila iz svetovne vojne, ko so zvezne vojske tako dolgo zmagovala, dokler niso bile premagane. Španci imajo velike izgube; oddelek tujske legije 360 mož je izginil in pri Ris Martin je padlo 100 mož. Kajpak da so izgube Francozov in Rifovcev tudi velike. Škoda je ljudi, ki umirajo za prazen nič, ker od samostojnosti Rifovci ne bodo popustili. — Iz Damaska poročajo, da so Francozi 9. t. m. obstreljevali Damask 15 ur in uničili pri tem 600 človeških življenj. Pričelo je 6. t. m. 200 upornikov z napadom na francoske straže, pri katerem je bilo pobitih 80 mož in ujetih 20. Dan nato je 3000 Francozov obkloplilo dotični del mesta in zahtevalo orožje. Ker prebivalstvo orožja ni dalo, so Francozi ukazali, da se mora mestni del v eni uri izprazniti. V tem kratkem času se izpraznitev ni mogla izvršiti, da je padlo pri obstreljevanju okrog 500 prebivalcev in 100 upornikov.

Razno. Naša vojska dobi nove uniforme, ki bodo sličile rajhovskim. Pri vojski bo tedaj „Anschluss“ že izveden vsaj pri obleki. — Uradniki hočejo imeti tudi v drugem četrtletju prispevke v iznosu 50%. — Redno zasedanje Društva narodov se vrši 16. septembra. Dnevni red: Vprašanje sestave sveta, sprejem Nemčije, priprave za svetovno gospodarsko in mednarodno rozorožitveno konferenco. — Francoski in belgijski frank ter italijanska lira so zelo nizko padli. Vsi poizkusi, tečaj ustaliti, so se doslej izjalovili. Vlade imajo težke skrbi. — Ker se Gesslerju ni posrečilo, je sestavil nemško vlado dr. Marks. Nova vlada se je predstavila državnemu zboru, kjer je dr. Marks razvil svoj delovni program, ki bo nadaljevanje dosedanje politike. Vprašanje državne zastave se reši s posebnim zakonom. Vlada je dobila zaupnico. Glasovanje za odškodnino knezom se vrši 20. junija.

DOMAČE NOVICE

Št. Vid v Podjuni. (Razno.) Ko si na eni strani postavljajo in urejajo premožnejši udobna in nova bivališča, vlada na drugi strani skrajna beda. Ponašati se imamo namreč s hišo, ki že komaj stoji in si je že zdavnaj zaslužila plačilo večnega počitka. Ravno v kras naši vasi ni in se že čuje, da se bo vendar enkrat podrla. In v njej še vedno stanuje ženska, ki je radi njene korajže lahko občudujemo. Zdaj se bo morala kajpak izseliti. Za novo bivališče si je poiskala Tomažičevo odnosno Blantarjevo pogorišče. Navadna klet je to, ki je še ostala od poslopja, do polovice v zemlji, ki ima s cementom zalit strop, štiri stene, vhod in dvoje okenj, skozi kateri bi tanek človek mogoče mo-

gel zlestiti. Kot bi se vračali časi, ko so ljudje prebivali še v duplinah. Naokrog sedanost in v sredini preteklost. Tako stanovanje je zdravju skrajno škodljivo, je grob za živega človeka. Ali vlada v občini res tako pomanjkanje stanovanj, da bi se ne dalo dobiti boljše, in ali sploh smejo stanovati ljudje v takih duplinah? Človek je vendar človek. — Na postaji Tinje—Kamen je v ponedeljek 17. maja vstopilo več moških, ki so se nahajali od preteklega dne še v višjih sferah. Pri hoji se je opazila neka nesigurnost in v vlakcu so kmalu pospali. Zanimali smo se za vzroke in izvedeli, da se je vršilo nedeljo prej blagoslovljanje Kamenskega mosta, ki je popravljen že zopet izročen prometu. Še dve drugi stvari sta se na tinjski strani blagoslovili. Nismo pa mogli zvedeti, kdo je to slavnost priredil. Zelo nedostojno se nam zdi, da naša občina, ki je največ prispevala, k slovesnosti ni bila povaljena. Ali se je mogoče samo polovica mosta blagoslovila in bo morala poskrbeti za drugi del naša občina? Sicer se nam dozdeva, kje leži vzrok in kam pes taco moli. Jugendbündlerska in sorodna mladina ima take prireditve prav rada. V Ledenice pa menda vendar ni šla, ker ni bilo dobrotnika, ki bi dal na razpolago avtomobil.

Gora Jánina. Koroški Slovenci zahajajo k našemu rojaku Rožanu, zdravniku dr. Pečniku, ki ima zavod (Anstalt) za deco na gori Jánina v štajerskem Zagorju, pošta Rogaška Slatina na Štajerskem, zdaj se zdravi v zavodu posestnika Arko iz Rutov pri Ločah v Rožu. Pri deri se mora začeti zdraviti hitro v začetku, 90% jih ozdravi, pozneje navadno ni več pomoči. Pridejo navadno na 1 mesec. Glavno je, da se naučijo v 1 mesecu v zavodu pravilno zdraviti, da čisto lahka bolezen tudi ozdravi ali pa se zdravijo potem doma pravilno naprej, če je še potrebno.

Hodiše. Parkrat že se je bral v „Kor. Slovincu“ oglas in poročilo o izobr. in pevskem društvu „Zvezda“ v Hodišah, ki je letos uprizorilo veliko in lepo igro „Kristusovo trpljenje“. Dolgo nismo verjeli, da se to res uresniči. Šele pred božičem je bilo jasno, da se načrt res izvede. Napravil se je najprej nov oder. Bil je priprost mladenci, ki se je brezplačno lotil tega dela. Les je posodila neka poštena družina in začetek je bil storjen. Vse priprave so izvršili društveni člani, razen nekaj obleke, ki se je dobila na Gozdanjah. Prav hvaležni smo Gozdančanom za prijaznost. Pravijo, da bodo za prihodnjico tudi to nadomestili. Prišlo je do uprizoritve. Ljudje so vse trikrat prihajali z vseh strani, iz Sel, Plajberka, onstran Vrbskega jezera, beljaškega okraja in Podjune. Pri vsaki predstavi je bilo več ljudstva. Vsi so se zadržali mirno — celo pobožno — in to je bilo za igralce najlepši dokaz, da se igra zadovoljuje. Mnogo jih je bilo, ki so imeli solzne oči in ki so zraven resno mislili na nekdanji žalostni dogodek, ko se je to resnično vršilo, in vse to za naše velike grehe. Vsem igralcem čast! V vodstvu se je našla oseba, ki je dala menda ves denar za izdatke na razpolago. Izdatkov je imelo društvo precej veliko. Marsikateri se je vprašal, ali bo mogoče vse kriti. Kljub temu, da je bila dobra udeležba, društvu ni ostalo drugega kot precej obleke in druge priprave za prihodnjico. Občini se je dalo 553 šilingov, to je 40% vsega dohodka. Na našo zahtevo je občina pri obč. seji sklenila, da bo ta denar dala novim zvonovom. Na praznik Krist. nebohoda so napravili igralci izlet v Podjube in v Delavskem domu ponovili to igro. Dohodkov niso imeli veliko, četudi je bilo precej gledalcev. Niso bili vsi v dvorani pri predstavi, kar so pozneje zelo obžalovali. Zato se jih je zunaj pri križevem potu toliko pridružilo. Celemu vodstvu v Podljubelu se zahvalujemo za prijazno pomoč. Od zanesljive strani se je izvedelo, da je tam občina zahtevala le 20% od vstopnine. Čuditi se je, kako da skoraj povsod prijaznejše postopajo kot pri nas. Občinski očetje poskusite napraviti našemu društvu, ki šteje okoli 160 rednih članov, to uslugo! Pričakujemo, da zopet kmalu s kakšno novo igro nastopite. Kako veselo je gledati igralce ko nas s takim navdušenjem in na tak lep način kratkočasijo in nas odvrčajo od popivanja v gostilnah. Le tako naprej!

Brdo—Melviče. Na praznik Kristusovega vnebohoda se vrši vsako leto ob lepem vremenu veličastna procesija iz Brda na Gocino, koje se udeležijo ogromno ljudstva iz obeh župnij — mladine, moštva in ženstva. Lepo je gledati številne cerkvene zastave od raznih podružnic (in poslušati lepo cerkveno petje) — krasna verska manifestacija je to —, ki mora imponirati tudi našim nasprotnikom. Procesija se konča s slovesno božjo službo v brški cerkvi.

Kazaze. Na vnebohod Gospodov je zapustil svet Franc Butej, pd. Pernuč-Opetnik v Metlovi ravno opoldne. Prejšnji dan došli zdravnik mu ni mogel več pomagati. Pljučnica je 45 let staremu, dan prej previdenemu, že dalj časa bolehnemu končala življenje. V začetku meseca je rajni še dvakrat v Kapli krompir prodajal. Na Florijanovo je bil še v farni cerkvi, domov došel pa se je vlegel. Bil je dober kristjan, gospodar in oče; rad in lepo je molil. Veliki petek po noči pri božjem grobu še iz knjige glasno. Blagor njegovi duši. Pri pogrebu je bilo toliko ljudi, kakor se jih malokdaj vidi v cerkvi, posebno moških. Je pač zadnja pot tovariša, domačina, sotrpina, zadnja čast in prijaznost človeku skazana. Dva načelnika postaje, sedanji Frühwirt in prejšnji Kispert sta spremljala mrljica na počivališče. Oče, stari Opetnik, pa v visoki starosti že dolgo zdihuje po prijateljici smrti, rešiteljici, navezan na posteli.

GOSPODARSKI VESTNIK

Seja deželnega kulturnega sveta
dne 27. marca 1926.

(Konec.)

Cenitev posestev pri predaji.

Dr. Stotter: Agrarno politični odsek se je lani baval s ugotovitvijo načrta, po katerem bi se mogla posestva pravično ceniti. Predlog se je vposlal finančnemu ministru, ki končno to predlaga: Ceni se za hektar, ako je čistega doneska čez 30 K 40—45krat, ako je čistega doneska 20 do 30 K 45—50krat, ako je čistega doneska 10 do 20 K 50—55krat, ako je čistega doneska pod 10 K 55—60krat, vse v šilingih računano. V to vrednost se uračunava poslopja vkolikor je njihov obseg gospodarstvu primeren in vsa živina, ki je potrebna, da se gospodari (fundus instructus). Pri malem posestniku se ceni vrednost dvetretjini tega. Kot mal posestnik velja, kdor dela samo s svojimi ljudmi ter posestvo, ki ne preseže 5 hektarjev. Ako pa n. pr. oče, ki oddaja sam ceni višje, se obdači njegova višja cenitev, isto se zgodi, če dedič pri delitvi sami cenijo višje. Po ti določbi se bo začelo posestva bolj enakomerno ceniti, kakor se je cenilo do zdaj. Polagoma se bo pisarna kulturnega sveta uredila za cenitev posestev. Na Koroškem imamo 28.000 kmet-skih posestev, ako posestvo menja gospodarja v 30 letih, se vsako leto odda 8—900 posestev. Če se z novo določbo prihrani vsakemu posestniku le en milijon, se je kmetijstvu skupno, prihranilo veliko denarja. Če bi se pristojbine postavno znižalo, ta določba preneha.

Najemninski davek (Mietzinssteuer) za mline in žage.

Po naredbi iz l. 1924, so mlini, žage, žganjarne in apnenice davka prosta podjetja, dokler delajo samo za posestnika samega. Če se žaga ali melje za druge, ne več. Zdaj se je zgodilo, da se najdejo mlini zlasti v planinah, ki jih imajo kmetje skupno, in za te mline davkarija noče več pripuščati olajšave.

Hernler: Nas je pet posestnikov, ki imamo skupen mlin. So tudi slučajji, da ima več kmetov skupno žago. Ako ti mlini in te žage delajo za lastno potrebo, morajo biti tudi davka proste.

Dr. Stotter opozarja, da se dohodek teh mlinov sploh vse previsoko ceni.

Izvoz otrobovin moke za krmo.

Zveza koroških podjetnikov (Industriellenverband) se je obrnila na kulturni svet, da se naj mlinom dovoli, izvažati odvisne otrobe in črno moko za krmo. Borove ljski mlin ima odveč 350 črne moke in 450 met. otrobov, Majdič v Velikovicu 100—500 met., Weinländer v Celovcu 300—600 met. itd. vsega vkup leži 27 vagonov črne moke in 52 vagonov otrobov. Za izvoz prideta v poštev samo Italija in Jugoslavija, ki imata sami velike množine krme, tako da se našim

posestnikom ni bati, da bi otrobov zmanjkalo. V takem položaju je treba, da se tudi mlinarjem ustreže in izvoz dovoli.

Supersberg: Ko bi domači kmetje mogli te otrobe kupiti, bi jih ne pustili izvažati. a kmetje nimajo denarja za to. Sicer se pa otrobi in črna moka uvažajo prosto, zato je upravičeno, da se jih pusti tudi izvažati.

Spomladni gospodarski nasveti.

Težke čase preživlja avstrijsko kmetijstvo. Davki so neznosni, potrebščine, ki jih kmet mora kupiti, so drage, in tudi delovne moči so veliko dražje kakor v drugih državah. Kako si pomagati? Omejiti se hočem samo na eno sredstvo, ki leži najbližje in o katerem smo že tolikrat slišali. O zvišanju naših pri-delkov.

Kako zvišati množino mleka? Neštetokrat smo slišali, da nam veliko število krav še ne jamči za veliko množino mleka. Če hočemo, da nam dajo krave mleka, morajo imeti dobrega sena, lucerne na razpolago. Skrbimo toraj za naše naravne travnike, gnojimo jih s Tomaževo žlindro oziroma superfosfatom in kajnitom oziroma kalijevo soljo. Naj bo že enkrat konec stradanja naših travnikov. Opri-mimo se tudi bolj kot do sedaj pri delovanju sena na polju. Sejmo ravne mešanice, deteljo, lucerno, esparzeto in zmes (furo). V pouk za napravo umetnih travnikov prav toplo priporočam knjigo Mohorjeve družbe: Travništvo. Povdarjam pa še, da moramo imeti njivo, kjer mislimo zasejati travno mešanico, popolnoma plevela čisto, ker bi nam drugače plevel izpodrinil zaseto travo, in raztrositi dosti gnoja. Najboljše je, da zasejemo s travno mešanico najbolj vlažna polja, ker tu bo travniški pridelek najlepši, ker trava potrebuje za bujni razvoj mnogo vode, na drugi strani pa je vlažno polje za žito manj pripravno. Peščena zemlja, ki ima premalo humusa v suhi legi, je za napravo umetnih travnikov nesposobna.

Suha krma mleko suši. Neobhodno potrebno toraj je, da krmimo poleg dobre suhe krme našim molznicam dosti sveže krme. Pozimi zelene trave, zelene lucerne itd. nimamo na razpolago. Sadimo toraj dosti pese in kolerabe.

Privoščimo našim molznicam po zimi vsaki po 30 kg pese in prepričali se bomo, da nam bodo skazale hvaležnost s primerno množino mleka. Povečajmo že letos naše kapuse. Razumevno je samoobsebi, da se povečanje ne sme izvršiti na račun gnojenja, s tem da bi na povečani kapus dali samo toliko gnoja kakor prej na maniši.

Pač pa je nasprotno mogoče. Če res nimamo dosti polja na razpolago, pognojimo ta kapus z večjo množino gnoja kakor običajno. Dosegli bomo na ta način več sadeža.

Primanjkuje nam li za peso gnoja, si lahko pomagamo tudi stem, da hlevski gnoj sicer tanjši potegnem, a pridamo umetnih gnojil ali gnojnice. Gnojnice je sploh priporočljiva velika polja pa še ne jamči za veliko žetev. Pesno polje mora biti tudi plevela čisto in zemlja rahla. Okopajmo toraj peso vsaj dvakrat z okopalnikom, in česar on ne doseže, pa z motiko in potem obarjajmo.

Ravnajmo se po teh navodilih, in zvišek mlečnosti naših krav ne bo izostal.

Velikokrat smo v našem listu čitali in iz lastne izkušnje nam je vsem znano, da imamo dobre in slabe molznice in da se molznost podeduje po kravi in biku na telico. Ne bom toraj o tem dalje razpravljal. Obdržimo si za plemo samo telice dobrih molznic. Bikorejec naj gleda tudi pri izbiri bika za plemo na mlečnost njegove matere.

V poljedelstvu se posvetimo s posebno vneto gojitvi krompirja. Kakor vse okopavine zahteva sicer krompir veliko več dela kakor žito. Ali on naš trud tudi z veliko večjimi obrestmi poplača kakor žito. Ker se je pred letom v listu obširno pisalo, povdarjam samo še, da je krompir za gnojenje bodisi s hlevskim ali umetnim gnojilom veliko bolj hvaležen kakor žito in da ne zadostuje, da krompir obarjamo, temveč ga moramo dvakrat okopati in sicer ker pride okopavanje z motiko predrago, najboljše z okopalnikom.

Stari laški dolgovi. Kakor z drugimi državami je Avstrija napravila dogovor radi odplačila starih dolgov iz časa pred 4. nov. 1918 tudi z Italijo. Dogovor velja za tirjatve med strankami, katerih je bila dne 10. avg. 1921 ena v Avstriji, druga v Italiji. Dolžnik, ki stane v Avstriji plačuje svoj dolg na obračunski urad (Abrechnungsamt Wien I., Biberstrasse 16). Podlaga obračuna je stanje dolga dne 10. avg. 1922 in se za staro krono plača sedanjí groš, pri lombard posojilih (kjer se je kaj zastavilo) se plača za 100 starih kron samo en groš. Le-ta nizki obračun velja samo, ako dolžnik nedabi čakal uradnega obračuna svoj dolg plača na omenjeni naslov do 30. jun. 1926. Za dolge, ki se do tega roka niso plačali, se bodo razpošiljali plačilni nalogi in v teh se bo računalo 2 groša za krono in 20 grošev za 100 kron za lombard posojila. Potrebne položnice se dobijo pri davkarijah, lahko se jih pa naroči tudi direktno na Dunaju pri uradu za obračunavanje. Dolg se mora pri odplačevanju na šilinge zaokrožiti. Kdor na opomin ne plača, bo na mesec plačeval 10% zamudnih obresti. Ko se denar vpošlje, je treba pripisati ime dolžnikovo in ime laškega upnika ter pristaviti opombo „novoitelijanski dolg“. Ako nastane radi višine dolga spor, pride ta pred razsodišče. Kdor je torej v Italijo kaj dolžen, plača za 1000 K 10 šilingov, pri lombard posojilu za 1000 K 10 grošev. Znesek je tako malenkosten, ker stotisoče kron tedaj še ni lahko kedo bil dolžan, za to se priporoča ta dolg takoj poravnati. Neposredno se teh dolgov ne sme plačevati. Denar, ki se vplača, se bo najprej porabil, da se plačajo avstrijski upniki, koliko bodo ti dobili, bo ministerstvo določilo. — Ne vemo, bode li to obračunavanje potom države povsod ljudem v prid? Ne zdi se nam umestno, zdaj prepovedavati direktna plačila. Potem se dogajajo slučaji pri obračunavanju s Francijo, da država zahteva več kakor upnik, zlasti država računa obresti, na katere upnik ne reflektira. Tak slučaj nam je v rokah, ko francoski upnik tirja 160 S (okroglo) urad za obračunavanje pa 230 S.

RAZNE VESTI

Na severni tečaj. Veliko ekspedicij je že odšlo na severni tečaj, a doslej še vse brez pravega uspeha. Cel svet je radoveden, kakšen je severni tečaj, kakšno je podnebje, rastlinstvo itd. Najbolj resno se bavi s severnim tečajem znani raziskovalec Amundsen. Lanska njegova ekspedicija ni imela uspeha; prišel je z letalom precej blizu tečaja, a doseči ga ni mogel. Kako so se bali zanj, ko se pravočasno ni vrnil. Splošno se je smatralo, da bo Amundsen prvi na tečaju. Za letošnji polet mu je dala na razpolago velik zrakoplov „Norge“ Italija. Vodi ga Italijan. Menda ni najboljšje delo. Nezanesljivost je bila tudi vzrok, da se je polet zakasnil. Medtem se je dvignil ameriški poročnik Byrd, ki je dosegel tečaj, vrgel ameriško zastavo in se vrnil v 15 urah nepretrganega poleta nazaj. Nad tem vlada v Ameriki strahansko veselje. Sam Amundsen je moral ob povratku zmagovalcu čestitati. Bati se je bilo, da ga prekosi še drug letalec, ki namerava poleteti iz Aljaške. Na ladjo je spravil Amundsen 6200 l bencina in živil za 2 meseca, ker namerava tečaj večkrat preleteti in ga znanstveno preiskati. Odletel je 11. maja in dosegel tečaj 12. maja pred 2. uro ponoči. Tri zastave, norveška, ameriška in italijanska so zletele na tečaj. Veter ni dovoljeval, da bi zrakoplov pristal. Zato se je peljal Amundsen dalje in pristal v Nome na Aljaški. Polet je trajal 58 ur.

Vzroki nastanka golše. Dolgo časa so bili ti vzroki docela nejasni in si je vsled tega vsak človek vzroke po svoje razlagal. Po večini so domnevali, da se dobi golša najlažje od vode, ki vsebuje mnogo apnenca. Temu mišljenju je dalo povod, ker so videli cele pokrajine samih takih ljudi z golšo, kjer mora torej vzrok tičati v kaki posebnosti dotične pokrajine. In kakor se zastrupljenja zavračajo najraje na pitno vodo, tako so jo smatrali tudi v tem slučaju za vzrok. Vendar se je pa kmalu izkazalo, da pitna voda še daleč nima tega vpliva. Glavni

Sedaj vem —

kaj boš dobil od mene na tvoj god. 22. in 24. je zrebanje razredne loterije, tedaj bo vendar neki „Ivan“ kaj zadel.

On: S tem bi mi ti gotovo napravila veliko veselje; ampak prosim, naroči srečko pri firmi **J. Prokopp-Baden**. Velikanski uspehi te firme dajo upanje, da vsak, ki kupi skrečko tudi zadane.

vzrok tiči v izločevanju ščitne žleze, ki se nahaja v vratu. Če hočemo torej priti celemu problemu do dna, moramo poiskati še vzroke, ki vplivajo na povečano, oziroma zmanjšano izločevanje ščitne žleze. Že dalj časa je od tega, kar so prišli na sled jodu, oni tvarini, ki je neobhodno potrebna za pravilno izločevanje žleze. V novejšem času pa so nadaljna sistematična raziskovanja razkrila še marsikaj. Tako so opazili, da ima večina golšavih ljudi nekoliko skrivljene vratove. Nadalje so prišli do tega, da so zlasti učitelji, govorniki in oni, ki mnogo govorijo, podvrženi golašavosti. Dognali so, da se v obeh slučajih vratni organi preveč pritiskajo proti prsnici in ključnici, vsled česar zastaja kri in organi trpe na pomanjkanju krvnega dotoka. Ako se ta pritisk večkrat ponavlja, se ščitna žleza zelo poveča in tako nastaja polagoma golša, ki jo je potem mnogo težje odpraviti kot je bila pridobljena.

Zanimive številke. Na celem svetu je, tako računajo, okroglo eno milijardo in pol prebivalcev. Vsako leto jih umrje nad 32 milijonov, torej skoro 500.000 vsak dan, ali 4000 na uro, oziroma več kot vsako sekundo eden. Toda, medtem ko jih vsako minuto umrje 67, se jih pa rodi 70. Povprečna šloveška starost je 30 let. Ena četrtina vseh zemljanov umrje pred doseg šestega leta, polovica pa pred šestnajstim. Okoli eden od sto dočaka 65 leto. V novejšem času je najdalje živel neki Anglež Henry Jenkins, ki je bil rojen l. 1502., umrl pa je 1670., toraj je bil star 169 let. Od živali pa doseže najvišjo starost slon, ki živi tudi nad dve stoletji, a najnižjo muha enodnevnica.

V Rusiji. Sovjetska vlada korenini izključno v ruskem komunizmu, ljudstvo pa tudi v Rusiji ni komunistično. V zadnjem trenutku, sicer bi se bilo vse podrlo, je močna Leninova roka poprijela se gospodarske politike. Ljudstvo živi ob gospodarstvu in ne ob socijalističnih obetah. Gospodari se kapitalistično z državnimi uradniki, nekaj tovarn se je pustilo v zasebnih rokah, kmetje pa gospodarijo kakor nekdanj. Industrija deluje že z 78% mirovnega dela, zunanji promet s 43%, notranji s 85% mirovnega prometa. Valuta se še ni ustalila, denarja zelo primanjkuje, in denarni promet z inozemstvom je zelo težaven. Industrijski izdelki so v Rusiji zelo dragi, ker se tam manj dela kakor drugod, četudi je orožnik za delavcem ter ga priganja. Tudi tehnični napredek je zaostal. Delavcem se je obetalo, da bodo deležni industrijske lasti. Obetalo se je mnogo, izpolnilo malo ali nič. Državni uradnik je zdaj manj vreden nego je bil pred vojno, meščanska morala, poštenost v prometu je zelo padla. Konečno je Rusija le ruski kmet, ki pa ni komunist kakor sploh noben kmet ne. Nasprotje med kmeti in mesti se je poostrilo. Statistika je poročala, da je letina 1925 bila sijajna, in vlada se je že veselila velikega izvoza, ki bi privedel v državo tuje denarja. A ruski kmet žita ni oddajal, ker hoče boljše cene in hoče imeti nekaj zaloge sam za slučaj slabšega pridelka. Pred par leti se je kmetski sililo z vojaškimi ekspedicijami, da odda, kar se je predpisalo, zdaj se vlada z vojak ali orožniki ne upa več na deželo. Kmet se malo zanima za vladu, samo v miru se ga mora pustiti.

Kako je v Turčiji. Po vojni se Turčija kar skokoma približuje Evropi. Odpravila se je poligamija, nihče več ne sme imeti več žen. Ljudje so dobili imena in se ne imenujejo več le po očetu; dediči so zdaj vsi otroci, ne več samo prvorojeni sin. Ženske si ne zagrinjajo več obličja kakor nekdanj, v večjih mestih nosijo žal že kratke kitle in bubi glave kakor pri nas. Na tramwayi so se ženske že prej smele voziti, a imele so svoj oddelek, ki je bil proti vozniku

za modrimi šipami, proti notranjosti voza pa je bil ločen z neprozorno zaveso. Kadar je sprevodnik prišel delit listke, so si morale ženske obraz takoj zagrniti, sicer niso nosile v vozu pajčolana. Zdaj zaveso več ni, še so klopi za ženske rezervirane, a če je prostora, se lahko med ženske vsede tudi moški in med moške ženska. Moški se v obleki nosijo kakor Evropejci. Turban in fes sta prepovedana. Poprej je bil evropejski klobuk znak človeka, ki moliti ne zna. Moslim se pri molitvi s čelom dotika tal, kar ni mogoče s klobukom. Zdaj se odkriva Turek kakor Evropejec in pozna se ga samo na zastareli noši, ko so evropske trgovine spravile v Turčijo vso staro šaro. Uvedli so naš koledar in let ne štejejo več od hedšre (Mohamedovega bega), marveč kakor mi od Kristusovega rojstva. Dnevne ure štejejo kakor mi, ne več od solnčnega zahoda kakor nekoč. Poznavalci pravijo, da se Turčija približuje Evropi ter bo morebiti postala prej ali slej mostišče, po katerem pridrvi Azija nad nas.

Za tiskovni sklad so darovali: Huzar Janez, Podkraj, 50 g; neimenovana iz Št. Ruperta pri mrzli vodi za mirni pokoj Rutarjevega Jurja 1,10 Š; naročniki v Železni Kapli 3 Š; Kulterer Jakob, Mišlje, 1 Š; dr. Anton Scharwitzl, Schwechat, 4 Š; Hranilnica in posojilnica Velikovec mesto venca na grob odborniku Rutarju 30 Š; Hranilnica in posojilnica Galicija 5 Š; zbrano na občnem zboru Hranilnice in posojilnice Galicija 14 Š; Smole Lovro, Podjubej, 1,80 Š, neimenovan, Plaznica, 80 g, Anton Warmut, Linače, 20 Š, „Koroški klub“ v Mariboru 68 dinarjev. Vsem darovalcem najlepša hvala.

Učenec z dobro šolsko izobrazbo, zanesljiv in pošten se sprejme v trgovino z mešanim blagom. 54 Silvester Ripič, Sinča vas.

VABILO

na

REDNI LETNI OBČNI ZBOR

Hranilnice in posojilnice za Št. Janž in okolico v Št. Janžu v Rožu reg. z. z n. z., ki se vrši v nedeljo, dne 30. majnika ob 3. uri popoldne v hranilnični pisarni pri Tišlarju v Št. Janžu.

DNEVNI RED:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Odobrenje predložene zlate bilance.
4. Odobritev računskega zaključka za leto 1925.
5. Razdelitev čistega dobička.
6. Sprememba pravil.
7. Volitev načelstva in računskih pregledovalcev.
8. Slučajnosti.

Opomba: Ako bi ob določeni uri ne bilo zastopanih zadostno število deležev, se vrši na istem mestu in z istim dnevnim redom pol ure pozneje drug občni zbor, ki sklepa brez ozira na število zastopanih deležev (§ 35. zadr. pravil). K polnoštevilni udeležbi vabi **ODBOR**.

67

KOSE KAMNE VODIRJE KOSIRJE

po najnižji ceni in v veliki izbiri nudi Južnokoroška gospod. zadruga v Sinči vasi.

Prodaj **VITEL** (Göpel) ker sem skoro nov si nabavljal motor. Vprašati je pri **MARKO HOFSTÄTTER-JU**, Gradnica, pošta: Žrelec (Ebental). 68